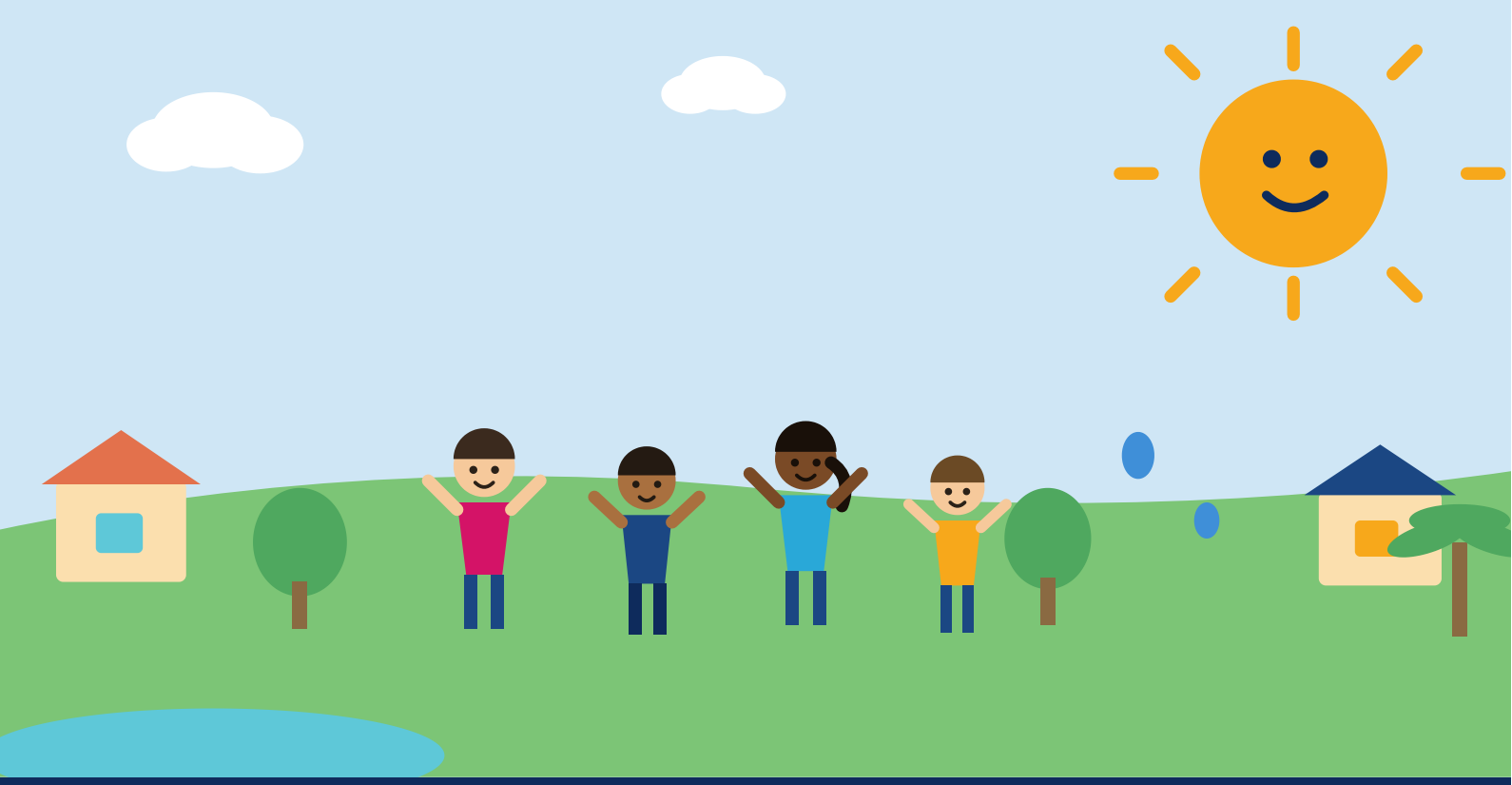

BİR ROTARY BARIŞ BURSU TOPLUMSAL DEĞİŞİM GİRİŞİMİ

İklim Şampiyonları *El Kitabı*

Kavurucu öğleden sonraları, tıkalı giderler, kuruyan çeşmeler ve bunları kavga etmek yerine birlikte çözen insanlar.

İKLİM EYLEM KAHRAMANLARI • CLIMATEACTIONHEROES.ORG

10-18 yaş

13 etkinlik

Çevrimdışı ve çevrimiçi

45 ve 60 dakikalık oturumlar

Hindistan ve MENA

Bu kitapla birlikte gelen ikinci bir kitap var. Kolaylaştırıcı Rehberi oturumu yürüten kişi içindir ve aynı kodları ve aynı başlıkları kullanır; böylece yaptığınız etkinliği yaklaşık on saniyede bulabilirsiniz.

Her iki kitap da çevrilsin, tartışılsın ve yaşadığınız yere uyacak şekilde değiştirilsin diye hazırlandı.

Girin, oturun

Hoş geldiniz

İklim değışikliğı, insanın kafasına sığmayacak kadar büyük görünen konulardan biridir. Koca bir gezegen, yüz yıl, kimsenin gözünde canlandıramayacağı kadar çok sıfırlı sayılar. Bu yüzden bu kitap çok daha küçük ve size çok daha yakın bir yerden başlıyor: sıcaklığın üstünüze çöktüğü bir öğleden sonra eve yürüyüş, hiçbir şey vermeyen çeşme, her yıl aynı noktada taşan gider, havanın tadının yanlış geldiğı sabah.

Bunların hiçbirini kullanmak için uzman olmanız gerekmiyor; kusursuz bir çevre kahramanı olmanız da kesinlikle gerekmiyor, öyle bir şey neye benzerse artık. Sizden istenen şey: şeyleri fark etmek, rahatsız edici sorular sormak, olaya başka türlü bakan insanları gerçekten dinlemek ve odadaki başka insanlarla adil kararlar vermeye alışmak. Sonuncusu en zoru ve en işe yarayanı çıkıyor.

İKLİM Mİ, ÇEVRE Mİ?

Her çevre sorununun nedeni iklim değışikliğı değildir. Çöpün, tıkalı giderlerin ve kirli havanın birçok nedeni vardır. Daha iyi soru şudur: hava, iklim, hizmetler, kirlilik ve insanların seçimleri birbirini nasıl etkiliyor?

HER ETKİNLİĞİN BİR KODU VAR

O1'den O6'ya çevrimdışı. V1'den V7'ye çevrimiçi. Kolaylaştırıcı Rehberi aynı kodları ve aynı başlıkları kullanır; böylece bir yetişkin yaptığınız şeyin notlarını yaklaşık on saniyede bulabilir.

Hazır buradayken, şu "kahraman" kelimesi. Arkadaki sertifikada var ve projenin adında geçiyor, o yüzden açık olmakta fayda var. Hiç kimse, hiçbir yerde, tek bir çocuğun iklimi düzeltmesi gerektiğini düşünmüyor; bu kitap da neredeyse her sayfasında bunun tersini söylüyor. Buradaki kahraman, yaşadığı yerde bir şey fark etmiş, başkalarını işin içine katmış ve başladığı işi bitirmiş kişidir. Kulağa geldiğinden çok daha küçük, çok daha kullanışlı bir kelime.

Bu zaten oldu

Bu sayfadaki her şey zaten oldu. Hiçbiri, bir gün içinde büyüyebileceğiniz bir dünyaya dair tahmin değil ve hiçbiri sizi korkutmak için burada değil. Bu sayılar şu anda yaşayan, bu hafta okula gitmiş çocukları anlatıyor; Hindistan'da, Orta Doğu'da ve Kuzey Afrika'da. Bazıları oturduğunuz yerden birkaç sokak ötede yaşıyor.

Bir kez okuyun, sonra sayfayı çevirin. Kitabın geri kalanı insanların bundan sonra ne yaptığıyla ilgili.

HİNDİSTAN'DA	ARAŞTIRMA NE BULDU
100'de 97	Hindistan'daki neredeyse her çocuk aynı anda iki veya daha fazla iklim ya da afet tehlikesine maruz kalıyor. Maruz kalmak, tehlikelerin bulunduğu yerde yaşamak demektir; bu çocukların her birinin zarar gördüğü anlamına gelmez. Bu yaklaşık 411,6 milyon çocuk ediyor. 234 milyondan fazlası üç veya daha fazla tehlikeyle yaşıyor. En sık görülen ikili, kuraklık ve aşırı sıcaklığın birlikte olması.
54,78 milyon	2024'te sıcak dalgaları ve diğer tehlikeler yüzünden eğitimi kesintiye uğrayan öğrenci.
55°C	Delhi, Gandhinagar, Kharagpur ve Roorkee'de incelenen erken çocukluk merkezlerinde ölçülen en yüksek sıcaklık indeksi. Araştırmacılar ölçüm cihazlarını küçük çocukların gününü geçirdiği odaların içine yerleştirdi.
274 günün 255'i	Ocak ile Eylül 2024 arasında Hindistan'ın ülkenin bir yerinde aşırı hava olayı kaydettiği gün sayısı.

ORTA DOĞU VE KUZEY AFRIKA'DA	ARAŞTIRMA NE BULDU
Neredeyse 10'da 9	Bölgedeki çocuklar yüksek veya çok yüksek su stresi olan yerlerde yaşıyor; yani herkese yetecek su yok.
Toz fırtınaları	Kuveyt'te araştırmacılar beş yıllık hastane kayıtlarını izledi. Toz fırtınası olan günlerde, aynı gün içinde astım ve solunum sıkıntısıyla hastaneye gelenlerin sayısı arttı.
Elektrik kesintileri	Lübnan'da enerji ve iklim şokları birçok devlet okulunu sınırlı elektrikle bıraktı; bu da okul gününü kısaltıyor.

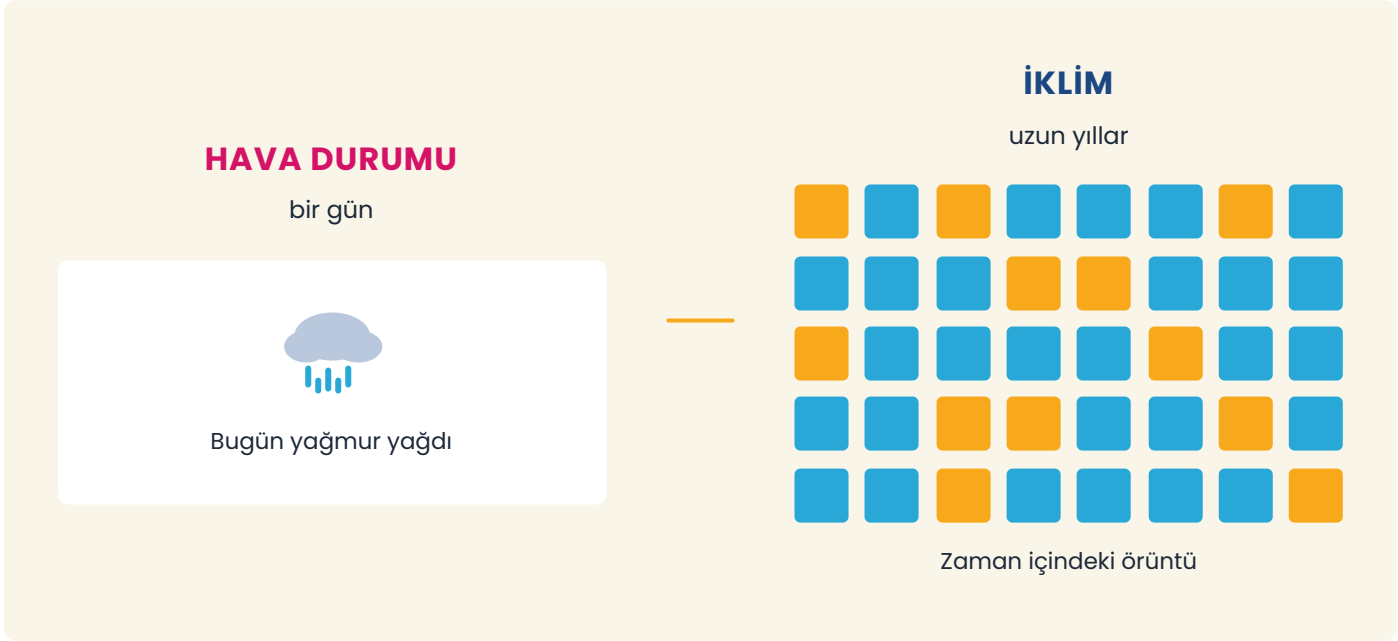
İki bölge ve aynı yer değiller. Yukarıdakilerin hepsini tek bir hikâyeye bağlamak cazip gelir, buna direnmelisiniz. Hindistan'da okullar daha çok sıcak yüzünden kapanır ve aileler yerinden olduğunda bu genellikle bir afet yüzündendir ve genellikle kısa sürer. Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da yerinden edilme çok daha sık olarak yıllardır süren çatışmaya bağlıdır; toz ve kum fırtınaları ise havaya kimsenin neden olmadığı bir şey koyar. Aynı gezegen, birbirinden hayli farklı iki sorun ve çözümleri de farklı.

Kaynaklar: UNICEF Çocukların İklim Riski Raporu 2026, Pandey (2026) tarafından Down To Earth'te aktarıldı • Jha vd. (2024), ICLEI Güney Asya • Pandey ve Sengupta (2024), Bilim ve Çevre Merkezi • UNICEF (2021) Running Dry • Thalib ve Al-Taiar (2012) • UNICEF (2026). Ayrıntıların tamamı arkada.

Aklınızda tutacağınız dört fikir

Kitabın geri kalanı etkinliklerden oluşuyor ve bunları istediğiniz sırayla yapabilirsiniz. Bu dört fikir hepsinin altında duruyor. Bir yıl sonra başka hiçbir şeyi hatırlamıyorsanız, bunları hatırlayın.

FİKİR	BASİT SÖZCÜKLERLE
Hava durumu iklim değildir	Hava durumu günden güne değişir. İklim ise havanın uzun yıllar boyunca oluşturduğu örüntüdür.
İklim gündelik hayata dokunur	Sıcak, su, gıda, hava, öğrenme, sağlık, iş ve güvenlik birbirini etkiler.
Aynı tehlike insanları farklı vurur	Gölge, temiz su, sağlık, para, güvenli barınma, ulaşım ve kamu hizmetleri; sıcak bir günün, bir selin ya da su kıtlığının bir insan için gerçekte ne anlama geldiğini değiştirir.
Birlikte çalışmak fark yaratır	Dinlemek, adil kurallar, paylaşılan sorumluluk ve düzgün hizmetler bir topluluğun baş etmesine yardım eder.

Birlikte çalışmayı neden prova ediyoruz

Çevresel baskı zor seçimler yaratır. Zor seçimlerin zarara dönüşmesi şart değildir. Dinlemek, adil kurallar, bildiğinizi paylaşmak, başkalarının neye ihtiyacı olduğunu anlamak ve sorunları birlikte çözmek; hepsi bir topluluğun daha güvenli tepki vermesine yardım eder.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi bölüm 3, bu açıklamaların arkasındaki bilimi içerir. Bölüm 5 ise gençlik, iklim ve barış inşası çerçevesini verir.

İklimin temelleri

Bu sayfa, bu kitaptaki herhangi bir etkinliği yürütmek için ihtiyacınız olan asgari bilimdir. Sınav değildir ve kimse size sonradan bunu sormayacak.

DÜNYA NEDEN ISINIYOR

Dünya'nın atmosferi doğal olarak bir miktar ısıyı tutar. Bu normaldir ve bu olmasa gezegen yaşanamayacak kadar soğuk olurdu. İnsan faaliyetleri, her şeyden önce kömür, petrol ve gaz yakmak, sera gazlarını artırır ve ısınmayı güçlendirir.

İKLİM EYLEMİNİN BİRDEN FAZLA PARÇASI VAR

Sera gazı kirliliğini azaltabiliriz. Şimdiden burada olan etkilere hazırlanabiliriz. Ve bunu yaparken daha az seçeneği ya da daha az parası olan insanların geride bırakılmamasını sağlayabiliriz.

Battaniye benzetmesine dikkat. "Battaniye" ve "sera" işe yarar resimlerdir ve ikisi de biraz yanıltır. Atmosfer tam olarak bir cam kavanoz ya da battaniye gibi çalışmaz. Biri size gerçekte nasıl çalıştığını sorarsa, "Emin değilim, hadi birlikte öğrenelim" demek iyi bir cevaptır.

Tek bir sıcak gün hiçbir şeyi kanıtlamaz

Yarın kimsenin hatırlayabileceği en sıcak gün olsa bile, bu tek başına iklimin değiştiğini göstermez. Gelecek hafta alışılmadık şekilde soğuk olursa, bu da değişmediğini göstermez. Bilim insanları uzun yıllara ve çok sayıda yere yayılan örüntüler arar; yavaş ve hiç göz alıcı olmayan bir iştir ve bir şeyi gerçekten bilmenin tek yoludur.

Hava durumu ile iklim arasındaki fark budur ve muhtemelen bütün kitaptaki en kullanışlı şeydir. Ayrıca sizi belli bir tartışma türüne cevap vermekte çok iyi yapacaktır.

Daha iyi olacağınız sekiz şey

İşte etkinliklerin siz yaparken duyurmadığı bir şey. Her biri, aşağıdaki sekiz şeyden bir veya birkaçında size pratik yaptırır ve bu sekiz şey, her etkinliğin neden o biçimde kurulduğunun asıl nedenidir. Kitap daha soylu görünsün diye sonradan eklenmediler.

Ayrıca sizde kalan kısım da budur. Yaş termometre sıcaklığının ne olduğunu unutacaksınız. Grubunuzun su payı için tartışıp sonra o paylaşım la yaşamak zorunda kalmanın nasıl bir his olduğunu unutmayacaksınız.

DAVRANIŞ	BİR OTURUMDA NASIL GÖRÜNÜR
1 Dinlemek	Birinin sözünü bitirmesine izin vermek. Ne demek istediğini geri anlatabilmek.
2 Farklı deneyimleri anlamak	Sıcak bir günün herkes için aynı gün olmadığını kabul etmek.
3 Başkasının bakış açısını görmek	Bir başkasının savunmasını, onun yapacağı kadar iyi yapmak.
4 Kaynakları adil paylaşmak	Yetmeyen bir şeyi bölüşmek ve o bölüşümle yaşamak.
5 Anlaşmazlıkları çözmek	Bir tartışmayı kimse ezilmeden bitirmek.
6 Birlikte çalışmak	Birkaç kişinin fikrinden tek bir plan kurmak.
7 Daha kırılgan olanı dahil etmek	Kimin eksik, sessiz ya da planın dışında kaldığını fark etmek.
8 Birlikte karar vermek	İnsanların gerçekten uyacağı bir grup kararı almak.

Kaynakların adil paylaşımı, iş birliği ve komşular arasındaki güven, barışçıl bir topluluğu bir arada tutan şeylerdendir. Sıcak, kuraklık ve kıtlık da tam olarak bunları ilk yıpratır. Bir su oyununun barış çalışması sayılmasının nedeni budur. Sekiz davranış, Ekonomi ve Barış Enstitüsü'nün tanımladığı Pozitif Barış sütunlarıyla ve Rotary'nin Dörtlü Özdenetim Sorusu ile bağlantılıdır: gerçek mi, ilgili herkes için adil mi, iyi niyet ve daha iyi dostluklar sağlar mı, ilgili herkes için yararlı mı?

Bir odada yaptığımız altı etkinlik

Çevrimdışı etkinlikler

Bu altı etkinlik hangi odadaysanız onu kullanır. Çizersiniz, hareket edersiniz, halka olursunuz, bir şeyler tutar ve onlar hakkında tartışırsınız. Grubunuza uyanları seçin, gerisini boş verin; kimseden altısını da yapması beklenmiyor ve iki etkinliği düzgün yapan bir oturum, dördünü aceleye getiren bir oturumdan iyidir.

Su Deposu bilerek çevrimdışı kalıyor. Oynadığınızda nedenini göreceksiniz.

KOD	ETKİNLİK	ŞUNUN İÇİN EN İYİSİ	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
01	Benim Yerim: Dünyanı Çiz	Zaten bildiğinizden başlamak	Farklı ihtiyaçları ve topluluk güçlerini fark etmek
02	Sonuç Ağı	Bağlantıları görmek	Sistem düşüncesi ve suçlamaya atlamamak
03	Çok Sıcak: Dört Köşe	Sıcak ve adalet	Başkalarının sahip olmadığı seçenekleri dinlemek
04	Su Deposu	Ortak kaynaklar	Müzakere, adil kurallar, uzlaşma
05	Atık Zinciri	Çevre ve hizmetler	Paylaşılan sorumluluk ve hesap verebilirlik
06	Çözüm Sprinti	Fikirleri eyleme çevirmek	Katılmak, insanları dahil etmek, başkalarıyla çalışmak

Sahada denendi. Dünyanı Çiz ve Su Deposu, Delhi'deki gerçek oturumlarda en iyi dayananlar oldu; bunlardan biri, üstüne konuşmanın işe yaramadığı kadar gürültülü bir odadaydı. Yalnızca iki etkinliğe vaktiniz varsa bu ikisini kullanın.

Benim Yerim: Dünyanı Çiz

BİÇİM	YAŞ	SÜRE	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
Çevrimdışı	10-18	10-12 dk	Gözlem ve bakış açısı

Gerekenler: Kâğıt ve pastel boya ya da keçeli kalem

OYNA / YAP

- Bildiğiniz bir yerin basit bir haritasını çizin: okulunuzun çevresi, mahalleniz, bir pazar, bir park. Evinizin tam yerini çizmeniz asla gerekmez.
- Sıcaklığın zorlaştırdığı yere bir güneş, suyun önemli olduğu yere bir damla, şiddetli yağmurun sorun çıkardığı yere bir bulut ve insanların baş etmesine zaten yardım eden bir şeyin olduğu yere bir yıldız ekleyin.
- İkişerli olun. Herkes fark ettiği bir sorunu ve bir güçlü yanı paylaşsın.

BUNU KONUŞUN

- Çok sıcak ya da çok yağmurlu günlerde burada ne değişir?
- Bu değişimi kim daha zor bulur ve neden?
- Bu yerde insanların baş etmesine zaten ne yardım ediyor?

Delhi'de çocuklar ne çizdi. Eylül 2026'daki üç oturumda çocuklar yollardaki çöpü, taşan çöp kutularını, trafik dumanını, tozu, ağaçların gittiği boşlukları ve boşa akan suyu çizdi. Kimse yönlendirmedi. Sizin çizimlerinizin onlarınkinden benzemesi gerekmiyor.

Uyarlayın: Daha büyük gruplar hizmetleri ekleyebilir: ulaşım, sağlık ocakları, su noktaları, atık toplama. Sonra sorun: bunlara gerçekte kim ulaşabiliyor?

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi O1'de mahremiyet, yerel bağlam ve değerlendirme notları var.

Sonuç Ağı

BİÇİM	YAŞ	SÜRE	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
Çevrimdışı	10-18	12-15 dk	Sistem düşüncesi, suçlamaktan kaçınma

Gerekenler: Yumuşak bir top ya da bir yumak yün

OYNA / YAP

- 1 Halka olun. Bir baskıyla başlayın: çok sıcak bir hafta, şiddetli yağmur ya da su kıtlığı.
- 2 Topu geçirin. Sıradaki kişi olası bir etki söylesin: okul zorlaşır, su talebi artar, bir gider taşar, iş durur.
- 3 Geçirmeye devam edin. Her yeni fikir bir öncekine bağlanmak zorunda.
- 4 Birkaç halkadan sonra durun ve bir değişim noktası ekleyin: bir kişinin, bir hizmetin, bir planın ya da bir kurumun yapabileceği ve bundan sonra olacakları değiştirecek bir şey.

BUNU KONUŞUN

- Her halka mutlaka gerçekleşir mi?
- Bunu başka ne daha iyi ya da daha kötü yapabilir?
- İş birliği ya da bir kamu hizmeti zinciri nerede kırabilir?

Uyarlayın: Daha büyük gruplar geçim kaynakları, yerinden edilme, hizmetler ve eşitsizlik gibi sözcükler kullanabilir. Her halkayı kesinlik değil olasılık olarak tutun.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi O2, risk çarpanı fikrini ve zincirin nasıl kesileceğini anlatır.

Çok Sıcak: Dört Köşe

BİÇİM	YAŞ	SÜRE	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
Çevrimdışı	10-18	10-12 dk	Dinleme ve adalet

Gerekenler: A, B, C ve D yazılı dört tabela

OYNA / YAP

- 1 Sıcak bir gün durumunu dinleyin. Örneğin: okuldan sonra hava aşırı sıcak ve eve gitmeniz gerekiyor.
- 2 Bir köşeye geçin. A gölge bulup dinlenmek. B su içmek. C bir yetişkinden saati ya da güzergâhı değiştirmesini istemek. D başka güvenli bir fikir.
- 3 Farklı bir köşeden bir kişiyi dinleyin. Gerekçesi fikrinizi değiştirdiyse köşe değiştirebilirsiniz.
- 4 Daha az seçeneği olan hayalî bir çocukla tekrar oynayın: uzun bir yürüyüş, yolda hiç gölge olmaması ya da bir sağlık sorunu.

BUNU KONUŞUN

- Bir seçenek neden bazıları için diğerlerinden kolaydı?
- Adalet her zaman herkese tam olarak aynı şeyi vermek midir?
- Bir okul, bir hizmet ya da bir topluluk neyi değiştirebilir ki güvende olmak tek bir çocuğun akıllılığına bağlı kalmasın?

Uyarlayın: Daha büyük gruplar: bir kişinin güvenlik adımını okul, ulaşım ya da belediye düzeyindeki bir değişikliklerle karşılaştırın.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi O3, hakkaniyeti ve kimseyi damgalamayan dili ele alır.

Su Deposu

BİÇİM	YAŞ	SÜRE	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
YALNIZCA ÇEVİRİMDİŞİ	10-18	22-25 dk	Müzakere ve adil paylaşım

Gerekenler: Rol kartları (sayfa 26) ve 30-40 su jetonu. Şişe kapağı, taş ya da yırtık kâğıt işinizi görür.

OYNA / YAP

- Her grup bir rol alır. Grubunuzun ne kadar suya ihtiyacı olduğuna ve bunu ne için istediğinize karar verin.
- Kolaylaştırıcı, deponun bütün grupların birlikte istediğinden daha azını tuttuğunu duyurur.
- Her grup diğerleriyle müzakere etmek üzere bir kişi gönderir. Talebinizi değiştirebilir, bir öncelik sırası önerebilir, suyu yeniden kullanmayı teklif edebilir ya da ikinci bir tur isteyebilirsiniz.
- Bir anlaşmaya varmaya çalışın. Kusursuz olması gerekmiyor. Nasıl dinlediğiniz, açıkladığınız, fikrinizi değiştirdiğiniz ya da durduğunuz yerde kaldığınız, asıl önemli olan kısım.
- Su paylaşıldıktan sonra, bu tartışmayı bir dahaki sefere küçültecek daha uzun vadeli bir kural tasarlayın.

BUNU KONUŞUN

- Grubunuz önce neyi korudu?
- Tartışmada kimin daha çok gücü vardı ve neden?
- Ne adil hissettirdi ve kime adil?
- Dinlemek kimsenin konumunu değiştirdi mi?
- Gerçek hayatta bu kararı vermeden önce neyi bilmeniz gerekirdi?

İşe yarayan bir versiyon. Delhi'nin Laxmi Nagar semtindeki bir oturumda gruplar 1.000 litreyi 10 güne paylaştırdı. Her grup kendi suyundan bir miktar verdi. Kimseye bunu yapması söylenmemişti.

Uyarlayın: Bunun, suyu kimin daha çok hak ettiği yarışına dönüşmesine izin vermeyin. Her rol gerçek bir ihtiyaçtır. Mesele, baskı altında karar vermektir.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Bu etkinlik çevrimdışı kalır. Kolaylaştırıcı Rehberi O4, rol yönetimini, güç dinamiklerini ve değerlendirmeyi ele alır.

Atık Zinciri: Sonra Ne Oluyor?

BİÇİM	YAŞ	SÜRE	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
Çevrimdışı	10-18	10-12 dk	Paylaşılan sorumluluk

Gerekenler: Kartlar ya da nesneler: bir ambalaj, bir şişe, bir yemek artığı, tıkalı bir gider, duman, şiddetli yağmur

OYNA / YAP

- 1 Bir nesne ya da çevrenizde gördüğünüz bir sorun seçin.
- 2 İnsan zinciri kurun: sonra ne olabilir? Giderde plastik, tıkalı gider, şiddetli yağmur, yolda su, okula daha zor bir yürüyüş.
- 3 Şimdi zincir boyunca geriye yürüyün. Her halkada sorun: bunu kim değiştirebilirdi?
- 4 Cevapları üç gruba ayırın: BEN, BİZ ve HİZMETLER VE KURUMLAR.

BUNU KONUŞUN

- Hangi eylemler çocuklar için güvenli ve gerçekçi?
- Hangileri atık işçilerini, okulları, işletmeleri ya da yerel yönetimi gerektiriyor?
- Kötü hizmet verilmiş insanları suçlamadan sorunu nasıl çözeriz?

Uyarlayın: Çöp ve tıkalı giderler çevre ve hizmet sorunlarıdır. Bunlara iklim değişikliğinin yol açtığını iddia etmeyin.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi O5, iklim-çevre ayırımını ve suçlamadan hesap verebilirliği ele alır.

Çözüm Sprinti

BİÇİM	YAŞ	SÜRE	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
Çevrimdışı	10-18	12-15 dk	Katılım, ortaklık

Gerekenler: Kâğıt ve keçeli kalem

OYNA / YAP

- 1 Bir konu seçin: sıcak, su, tıkalı giderler, gölgesizlik, atık, dumanlı yakma ya da yerel başka bir şey.
- 2 Dört kutu çizin. Ne değişebilir? Kimin yardım etmesi gerekiyor? Gençler ne katkı sunabilir? Ne desteğe ihtiyaç var?
- 3 Bir tane zor kısıt ekleyin: neredeyse hiç bütçe yok, yalnızca bir hafta ya da küçük çocuklar ve engelli insanlar için de işe yaramalı.
- 4 60 saniyelik bir sunum yapın. Grup bir soru sorar ve soru şöyle başlamak zorundadır: 'bunu kimin için daha adil hâle getirirdiniz ve nasıl'.

BUNU KONUŞUN

- Plan güvenli mi?
- Sorumluluk paylaşılmış mı?
- Kim dışarıda kalabilir?
- Gençler, yetişkinlerin ya da kurumların gerçekten dinleyip dinlemediğini nasıl anlar?
- Fikrin işe yaradığını nasıl bilirsiniz?

Uyarlayın: Daha büyük gruplar: bir etki adımı ekleyin. Buna karar verebilecek, fon sağlayabilecek ya da onaylayabilecek kişiyi veya kurumu adlandırın.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi O6, anlamlı gençlik katılımını ve göstermelik katılımdan nasıl kaçınılacağını ele alır.

Hepsini bir araya getirmek

60 dakikalık çevrimdışı oturum

DAKİKA	NE OLUYOR	AŞAMA
0-5	Karşılama ve basit temel kurallar	FARK ET
5-15	O1 Benim Yerim	FARK ET
15-27	O2 Sonuç Ağı ya da O3 Çok Sıcak	ANLA / BAŞKA TÜRLÜ GÖR
27-50	O4 Su Deposu	BİRLİKTE ÇALIŞ
50-57	O6 Çözüm Sprinti	HAREKETE GEÇ
57-60	Kapanış: "Adil iklim eylemi demek..."	DÜŞÜN

Yalnızca 45 dakikanız varsa O6'yı çıkarın ve Su Deposu değerlendirmesinden sonra kapatın. Gerçek oturumlar herkesin planladığından kısa sürer. Bir oturumun zamanında bittiğinden bugüne kadar kimse şikâyet etmedi.

Daha fazla vaktiniz olduğunda deneyecekleriniz

EK ETKİNLİK	NE YAPARSINIZ	NE KATAR
Mini bilim laboratuvarı	Güvenli sınıf malzemeleriyle kontrollü koşullarda sıcaklığı karşılaştırın.	Sorgulama, değişkenler, model kurma. Bir kavanoz yalnızca bir modeldir. Sera etkisini kanıtlamaz.
Ürün yolculuğu	Ekmeğin, giysinin ya da tanıdık başka bir şeyin malzemesini, enerjisini, taşınmasını, kullanımını ve atılmasını izleyin.	Sizi kişisel ayak izlerinden üretim, tüketim ve gücün kimde olduğu sorularına taşır.
Kompost projesi	Yerel organik atığın neyinin kompostlanabileceğini, bunun hangi izinleri, alanı ve bakımı gerektirdiğini bulun.	Uzun vadeli ekip çalışması ve atık sistemleri. Tek bir evrensel tarif yerine yerel kompost rehberliğini izleyin.
Dayanıklı öğrenme alanı	Gölge, havalandırma, su, drenaj, güvenli erişim ve öğrenmeyi sürdürmenin yollarını çizin.	Uyumu okul güvenliğine bağlar. Sizden yapı mühendisliği yapmanızı istenmiyor.

Çevrimiçi etkinlikler

Çevrimiçi oturumlar, katılma biçiminiz birkaç dakikada bir değiştiğinde en iyi sonucu verir. Sesle, sohbette, bir tepkiyle, bir ankette ya da kâğıda çizip kaldırarak cevap verebilirsiniz. Kameranızın açık olması hiçbir zaman katılmanın bedeli olmamalıdır.

KOD	ETKİNLİK	NASIL KATILIRSINIZ	NE PRATİĞİ YAPARSINIZ
V1	Hava Durumu mu, İklim mi?	Anket, tepkiler, sohbet	Kanıtı sorgulamak
V2	Benim Yerim, hafızadan	Kâğıt, kamera isteğe bağlı	Nerede yaşadığınızı paylaşmadan gözlemlemek
V3	İklim Zinciri: sohbet şelalesi	Herkes aynı anda yazar	Sistem düşüncesi
V4	Aynı Gün, Farklı Seçenekler	Anket ve hayalî karakterler	Adalet ve bakış açısı
V5	Farklı Öncelikler, Tek Plan	Anket, sonra tartışma	Müzakere, ortak zemin
V6	Dur, Kontrol Et, Seç	Hayalî sosyal medya gönderileri	Bilgiyi güvenle kullanmak
V7	Tek Sorun, Çok Yardımcı	Sohbet ya da paylaşılan slayt	Paylaşılan sorumluluk

Su Deposu bu listede yok. Elinizde tutabileceğiniz jetonlara ve aynı odadaki insanlara ihtiyaç duyar. V5 bunun yerine çevrimiçi müzakere pratiği yaptırır. Farklı bir etkinliktir, kopyası değil.

Hava Durumu mu, İklim mi?

OYNA / YAP

- 1 Kolaylaştırıcı bir cümle okur. "Bu sabah yağmur yağdı." "Yazlar uzun yıllar içinde daha sıcak oldu." "Yarın rüzgârlı olabilir."
- 2 H hava durumu, İ iklim diye oy verin.
- 3 Kendi cümlelerinizi uydurun ve grup ona oy versin.

BUNU KONUŞUN

- Tek bir sıcak gün iklim değişikliğini neden tek başına kanıtlayamaz?
- Bir iklim eğilimini anlamamıza ne tür kanıtlar yardım eder?

Uyarlayın: Daha büyük gruplar üç kategori kullanabilir: hava olayı, iklim eğilimi ve iklim atfı.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi V1, birini utandırmadan düzeltmek üzerine.

V2 Benim Yerim, hafızadan

OYNA / YAP

- 1 İyi bildiğiniz bir yeri çizin. Tam adresinizi değil. Sıcaktan, yağmurdan, sudan ya da kirlilikten etkilenen bir yer ve insanların baş etmesine yardım eden bir yer ekleyin.
- 2 İsterseniz kâğıdı kameraya tutun. Sohbetle ya da sesli olarak anlatmanız da yeterli.
- 3 Herkes yalnızca bir özellik paylaşır. Hanenizle ilgili hiçbir şey paylaşılmaz.

BUNU KONUŞUN

- Sıcak ya da şiddetli yağmur sırasında orada ne değişiyor?
- Hangi hizmet ya da topluluk özelliği yardım ediyor?
- Neyi daha iyi anlamak isterdiniz?

Uyarlayın: Ev sahibinin usulüne uygun izni yoksa çocukların çizimlerinin ekran görüntüsü alınmaz.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi V2, çevrimiçi mahremiyet üzerine.

İklim Zinciri: sohbet şelalesi

OYNA / YAP

- 1 Kolaylaştırıcı bir başlangıç baskısı yazar: çok sıcak bir hafta, şiddetli yağmur ya da su kıtlığı.
- 2 Herkes olası bir etki yazar ama kimse göndere basmaz.
- 3 "GÖNDER" denince herkes aynı anda paylaşır. Bir cevap seçin ve tekrar edin: sonra ne olabilir?
- 4 Üç turdan sonra, bir kişinin, bir hizmetin ya da bir politikanın zinciri değiştirebileceği bir değişim noktası yazın.

BUNU KONUŞUN

- Hangi halkalar kesinlik değil olasılıktır?
- Burada başka ne önemli?
- İş birliği nerede yardım edebilir?

Uyarlayın: Daha büyük gruplar: hangi halkaları gerçek diye söylemeden önce kanıt gerekirdi?

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi V3, çatışmaya duyarlı sistem düşüncesi üzerine.

V4 Aynı Gün, Farklı Seçenekler

OYNA / YAP

- 1 Aynı sıcak günle ya da aynı şiddetli yağmurla karşılaşan, ulaşımı, sağlığı, suya erişimi, aile görevleri ya da okul binaları farklı iki hayalî genci tanıyın. Kesilecek kartlar sayfa 29'da.
- 2 Oy verin: her biri için en çok ne zorlaşıyor?
- 3 Durumu daha güvenli ya da daha adil kılacak bir destek türü yazın.
- 4 Karşılaştırın. En iyi destek ikisi için de aynı mı?

BUNU KONUŞUN

- Adalet her zaman herkese tam olarak aynı şeyi vermek midir?
- Hangi çözümler yalnızca aileleri değil, bir okulu, bir hizmeti ya da bir kamu kurumunu gerektirir?
- Başkasını dinledikten sonra hangi varsayımınızı değiştirdiniz?

Uyarlayın: Karakterleri hayalî tutun. Kimse sağlığını, parasını ya da aile durumunu açıklamak zorunda kalmamalı.

Farklı Öncelikler, Tek Plan

OYNA / YAP

- 1 Bir okulun ya da topluluğun yalnızca iki iyileştirmeye yetecek kadarı var: daha çok gölge, daha iyi drenaj, güvenilir bir içme suyu noktası, daha temiz ulaşım ve hava önlemleri ya da yerel başka bir seçenek.
- 2 İlk iki tercihiniz için gizli oy verin.
- 3 Sonuçlara bakın. Gönüllüler, kimsenin tercihinine saldırmadan neden farklı seçtiklerini anlatsın.
- 4 Tek bir grup olarak iki parçalı bir plan kurun. Fikirleri birleştirebilir, oyunuzu değiştirebilir ya da kimin önce yararlanacağına dair adil bir kural ekleyebilirsiniz.

BUNU KONUŞUN

- Tercihinizin arkasında hangi değer vardı? Sağlık, erişim, öğrenme, maliyet, güvenlik?
- Grubun rekabet eden önceliklerden tek plana geçmesine ne yardım etti?
- Kimin ihtiyaçları hâlâ eksik olabilir?

Yetişkin kolaylaştırıcı için: Kolaylaştırıcı Rehberi V5. Çoğunluk oyunun tartışmayı bitirmesine izin vermeyin.

Dur, Kontrol Et, Seç

OYNA / YAP

- 1 Hayalî bir iklim ya da afet gönderisine bakın.
- 2 Dur. Sende nasıl bir duygu yaratıyor?
- 3 Kontrol et. Kim paylaşmış? Ne zaman? Nerede? Kaynak güvenilir mi? Önemli bir şey eksik mi?
- 4 Seç. Paylaş, önce kontrol et, güvendiğin bir yetiştikine sor ya da hiç dokunma. Oy verin ve bir gerekçe söyleyin.

Uyarlayın: Dikkat çekmek için asla gerçek afet görüntüleri kullanmayın. Sayfa 29'daki gönderiler bilerek sıkıcı yazıldı.

Tek Sorun, Çok Yardımcı

OYNA / YAP

- 1 Bir sorun seçin: gölgesizlik, boşa giden su, güvenli olmayan drenaj, çöp, dumanlı yakma.
- 2 Herkes BEN, BİZ ya da YETİŞKİNLER VE KURUMLAR başlığı altına bir fikir ekler.
- 3 Bunları tek bir kısa eylem planında birleştirin.
- 4 Şöyle başlayan bir cümle ekleyin: "Yetişkinlerin ve kurumların dinlediğini şundan anlayacağız..."

BUNU KONUŞUN

- Gençler neyi etkileyebilir?
- Ne, yetişkin, hizmet ya da kurum sorumluluğu gerektirir?
- Gençler bundan sonra ne olduğunu nasıl duyacak?

60 dakikalık çevrimiçi oturum

DAKİKA	NE OLUYOR	AŞAMA
0-5	Tepkiyle yoklama ve temel kurallar	FARK ET
5-12	V1 Hava Durumu mu, İklim mi?	ANLA
12-21	V2 Benim Yerim	FARK ET
21-30	V3 İklim Zinciri	ANLA
30-40	V4 Aynı Gün, Farklı Seçenekler	BAŞKA TÜRLÜ GÖR
40-50	V5 Farklı Öncelikler ya da V6 Dur Kontrol Et Seç	BİRLİKTE ÇALIŞ
50-58	V7 Tek Sorun, Çok Yardımcı	HAREKETE GEÇ
58-60	Tek kelimeyle çıkış	DÜŞÜN

Peki bu kimin işi?

Buraya gelene kadar şeyleri fark ettiniz, su üzerine tartıştınız ve bir iki plan kurdunuz. Geriye herkesin eninde sonunda vardığı soru kalıyor: bunların hangisi kimin işi?

Dürüst cevap şu: bu tek bir kişinin işi değil ve kesinlikle yalnızca sizin işiniz değil. Deđeri olan bir plan üç şeyi birleştirir: sizin yapabileceğiniz, insanların birlikte yapabileceği ve yetişkinlerin, hizmetlerin ve kurumların gerçekte sorumlu olduğu şey. Üçüncü sütunu dışarıda bırakırsanız, hiçbir zaman sizin taşımanız gerekmeyen bir yükü taşıır hâle gelirsiniz.

1 BEN

Kendi başınıza güvenle yapabileceğiniz: fark etmek, sormak, bir alışkanlığı değiştirmek, birine söylemek.

2 BİZ

Bir grubun yapabilecekleri: ortak bir plan, adil bir kural, insanların sırayla üstlendiği bir iş.

3 YETİŞKİNLER, HİZMETLER VE KURUMLAR

Yalnızca karar, para ya da sorumluluk sahibi olanların yapabilecekleri: gölge, drenaj, su noktaları, güvenli binalar, okul saatleri.

ÜÇ CÜMLEYLE BİTİRİN

Fark ettim ki...

Şunu daha iyi anlıyorum...

İnsanların birlikte yapabileceği bir şey...

Adil iklim eylemi yalnızca çocuklardan alışkanlıklarını değiştirmelerini istemek değildir. Aynı zamanda güvenli hizmetler, kamusal kararlar ve gençlerin fikirlerine yer açmaktır.

Biraz daha hafif bir şey

İklim Yarışması

Bu sizin için yazıldı, gerçi yetişkinler birbirlerini eğitmek için sürekli ödünç alıyor; bunda bir sakınca yok ve biraz da komik. Yazdırın ya da birine yüksek sesle okutun. Oturumunuzu yürüten kişide cevaplar var ve bundan böbürlenmesine izin yok.

Geçilecek bir puan yok. Bunların hiçbiri iyi bir insan olup olmadığının testi değil ve kimse cevaplarınızı not etmiyor. Birini yanlış yapıp sonra nedenini anlamak, şanslı bir tahminle doğru yapmaktan çok daha değerlidir; o yüzden rahatça tahmin edin.

Bölüm 1: hava durumu, iklim ve sera battaniyesi

1 Hava durumu ile iklim arasındaki temel fark nedir?

- A Hava durumu yalnızca yağmurla ilgilidir. İklim yalnızca sıcakla ilgilidir.
- B Hava durumu birkaç saat ya da gün içinde olandır. İklim ise uzun yılların ortalamasıdır.
- C Hava durumu gökyüzünde olur. İklim toprakta olur.
- D İkisi aynı şeydir.

2 Atmosferimiz biraz cam kavanoza benzer, çünkü:

- A Dünya'nın oksijen almasını engeller.
- B Güneş'in ısısını tutar ve gezegeni yaşama yetecek kadar sıcak kılar.
- C Bütün güneş ışığını uzaya geri yansıtır.
- D Ay'ın beyaz görünmesini sağlar.

3 Fosil yakıt yakıldığında açığa çıkan başlıca gaz hangisidir?

- A Oksijen
- B Azot
- C Karbondioksit (CO2)
- D Helyum

4 İhtiyatlılık ilkesi şunu söyler:

- A Gelecekte %100 emin olana kadar harekete geçmemeliyiz.
- B Bir şey ciddi zarara yol açabiliyorsa, %100 emin olmasak bile bunu önlemek için şimdi harekete geçeriz.
- C Hava durumu için yalnızca bilim insanları endişelenmeli.
- D Bir afeti bekleyip sonra işleri düzeltmeliyiz.

5 İklim değişikliği neden bir adalet meselesidir?

- A Çünkü hepimiz aynı atmosferi ve okyanusları paylaşıyoruz.
- B Çünkü henüz doğmamış çocukları etkiliyor.
- C Çünkü farklı ülkeleri çok farklı biçimlerde vuruyor.
- D Yukarıdakilerin hepsi.

Eşyalarımızın yolculuğu

Yediğiniz her şeyin bir tedarik zinciri vardır ve bu zincirin her adımı enerji kullanır.

6 Bu adımları tarladan tabağa 1'den 4'e numaralandırın.

___Pişirme: malzemeler makineyle karıştırılır ve yüksek ısıli fırınlarda pişirilir.

___Hasat: büyük, yakıtla çalışan makineler buğdayı biçer.

___Ekim: çiftçiler traktörle buğday tohumu eker.

___Öğütme: buğday bir fabrikada una öğütülür.

7 Varlıklı ve yoksul ülkeler arasında kişi başına düşen karbon sorumluluğunda büyük bir fark var. Neden?

A Varlıklı ülkelerdeki insanlar daha çok nefes alıyor.

B Varlıklı ülkeler kişi başına genellikle daha çok ulaşım, daha çok elektrik ve daha çok ithal ürün kullanıyor.

C Yoksul ülkelerde hiç fabrika yok.

D Bu fark bir efsane. Herkes aynı miktarda kullanıyor.

8 Dedektif sorusu. Doğru mu yanlış mı: yeni çıkarılmış cevherden yeni bir alüminyum kutu yapmak, bir kutuyu geri dönüştürmekten çok daha fazla enerji kullanır.

D Doğru

Y Yanlış

Öğle yemeğinde deneyin. Yemek yediğiniz yerde nelerin çöpe gittiğine bakın. Ne kadarı yiyecek? Sonra nereye gidiyor? Bir çöp kutusuna bakmak için izin gerekmiyor ama bir şeye dokunmadan önce sorun.

Yemek artıklarıyla sihir

9 Boşlukları doldurun. Kelime kutusu: çöp sahası • metan • humus • karbon bakımından zengin

Kompost, doğanın geri dönüşüm yöntemidir. Yemek artıklarını, çürüyüp _____ adlı güçlü bir sera gazı saldıkları _____ yerine, _____ hâline getirebiliriz. Bunun işe yaraması için yemek artıklarını kuru yaprak, talaş ya da parçalanmış kâğıt gibi _____ malzemelerle karıştırırsınız.

10 Sağlıklı bir kompost yığınının tarifi nedir?

- A 10 ölçü yemek artığına 1 ölçü yaprak.
- B 2 ölçü karbon bakımından zengin kahverengi malzemeye 1 ölçü yemek artığı.
- C Tarif gerekmez. Hepsini içine atın.

11 Cümleyi tamamlayın. Artıklar toprağa dönüştüğünde bahçenize yardım eder, çünkü kompost toprağın s_____ ve b_____ tutmasına yardımcı olur.

Okulda kompost yığınının başlamadan önce: kimin boşaltacağını, nereye gittiğini ve birinin onay verip vermediğini kontrol edin. Kompost rehberliği yerden yere değişir; bu yüzden bir kitaptaki tek bir tarif yerine yerel tavsiyeye uyun.

Baş edebilen bir okul kurmak

Dayanıklı okul, bir fırtınadan ya da selden sonra bile öğrenmeye devam edebileceğiniz kadar güvenli kalan okuldur.

12 Enerji tasarrufu sağlayan ya da okulun baş etmesine yardım eden her alışkanlığı veya özelliği işaretleyin.

- ☐ Işıkları kapatmak, gereken elektriği azaltır.
- ☐ Sel, rüzgâr ya da fırtınalara dayanacak kadar güçlendirilmiş binalar.
- ☐ Güneş enerjisi ve yağmur suyu hasadı, zaten orada olanı kullanmak.
- ☐ Havayı serinleten ve yağmuru emen ağaçlı, bahçeli yeşil alanlar.
- ☐ Yerel gıda seçmek, kamyonların yol almak zorunda olduğu mesafeyi azaltır.

Çocuklar bunları zaten tasarladı. Eylül 2026'da Yeni Delhi'deki bir okulda, 10-13 yaş arası bir grup çocuk bir saatten kısa sürede kendi iklime dayanıklı okullarını çizdi. Böyle bir okul çizmek gerçek bir etkinliktir, ısınma değil.

Yetişkin kolaylaştırıcı için: buradaki tasarım fikirleri, UNICEF Tedarik Birimi'nin iklime ve afete dayanıklı okullar rehberliğini izler. Çocuklar neye ihtiyaç olduğunu belirler. Yapı mühendisliği kararları nitelikli yetişkinlere aittir.

TAAHHÜT SERTİFİKASI

Bu belge şunu bildirir:

İKLİM YARIŞMASINI TAMAMLADI

Hepimizin paylaştığı atmosferi ve okyanusları korumaya söz veriyorum. Enerji tasarrufu yaparak ve yiyeceği çöpe atmak yerine kompost yaparak kendi karbon ayak izim üzerinde çalışacağım. Topluluğumun gelecek olana hazırlanmasına yardım edeceğim ki dayanıklı olalım. Ve bildiklerimi aktaracağım, çünkü kimse hiçbir şeyi tek başına korumaz.

İMZA

TARİH

Bu sayfanın fotokopisini çekin. Verilmek için hazırlandı.

Bunları kesin

Su Deposu rol kartları

O4 için. Çizgiler boyunca kesin. Her gruba bir kart. Sayılar bir başlangıç noktasıdır, doğru cevap değil. İşe yarayan bir versiyonda 1.000 litre 10 güne paylaştırıldı.

Okul

Kimsiniz: 400 öğrenci, bir mutfak, dört tuvalet, kendinize ait su deposu yok.

Suyu ne için istiyorsunuz: Okul günü boyunca içmek, öğle yemeğini pişirmek, tuvaletler ve el yıkama.

Az alırsanız ne olur: Okul çocukları erken eve gönderir ya da o gün kapanır.

Açılış talebiniz: 300 litre.

Sağlık ocağı

Kimsiniz: Bir klinik, iki hemşire, küçük bir servis, gün boyu gelen hastalar.

Suyu ne için istiyorsunuz: Yaraları temizlemek, hastalar arasında el yıkamak, servisi temiz tutmak, hastalara içme suyu.

Az alırsanız ne olur: Enfeksiyonlar yayılır ve insanları geri çevirmek zorunda kalırsınız.

Açılış talebiniz: 250 litre.

Haneler

Kimsiniz: 60 aile. Bazılarının çeşmesi var. Bazıları su taşımak için 20 dakika yürüyor.

Suyu ne için istiyorsunuz: İçmek, pişirmek, yıkanmak, temizlik.

Az alırsanız ne olur: Biri, genellikle bir kız çocuğu, daha uzağa yürür ve okulu kaçar.

Açılış talebiniz: 350 litre.

Çiftçiler

Kimsiniz: 12 küçük çiftlik. Bu tarlalardan çıkan gıda, okul mutfakı dahil aynı köyü besliyor.

Suyu ne için istiyorsunuz: Kurak haftalar boyunca ürünü sulamak.

Az alırsanız ne olur: Ürün gider ve gıda bu odadaki dört grup dahil herkes için pahalıdır.

Açılış talebiniz: 400 litre.

Kolaylaştırıcılar, oynamadan önce bunu okuyun. Dört grup toplam 1.300 litre istiyor. Depo 1.000 litre tutuyor. Doğru bir paylaşım yoktur ve siz de bir tane ilan etmemelisiniz. Odadaki herhangi bir çocuk gerçek bir su kıtlığı ya da yerinden edilme yaşıyorsa, Kolaylaştırıcı Rehberi'ndeki daha yumuşak versiyonu kullanın ve etkinliği nasıl durduracağınızı önceden okuyun.

Bunları da kesin

Karakter kartları ve alıştıırma gönderileri

V4 ve V6 için. Buradaki herkes hayalıdır. Gerçek hiçbir çocuk, okul ya da kasaba anlatılmamaktadır.

V4: AYNI GÜN, FARKLI SEÇENEKLER

Rukhsana, 12

Okula ağaçsız bir yol boyunca 25 dakika yürüyor. Okulun çeşmesi güvenilir olmadığı için evden su taşıyor. Öğleden sonraları küçük kardeşine bakıyor. Bugün hava 43 derece.

Deniz, 12

Genellikle klimalı bir otobüse biniyor, duraktan okul kapısına beş dakika. Astımı var ve nefes açıcı ilacı bugün evde kaldı. Aynı 43 derece ve havada toz var.

Sorun: her biri için ne en çok zorlaşıyor ve en iyi yardım ikisi için de aynı mı? İkisinden biri şanslı olan değil. İkisinin amacı da bu.

V6: ÜÇ ALIŞTIRMA GÖNDERİSİ

Gönderi 1. Su basmış bir sokağın fotoğrafı, altında "BUNU HEMEN PAYLAŞIN, bütün şehir sular altında!!" yazıyor. Adı ve konumu olmayan bir hesap paylaşmış. Tarih görünmüyor.

Gönderi 2. "Sıcak yüzünden okullar yarın kapalı, kuzenimin arkadaşı müdürlükte çalışıyor." Bağlı resmî bir duyuru yok. Size ulaşmadan önce altı kez iletilmiş.

Gönderi 3. Şiddetli yağmurun kısa bir görüntüsü, altında "bu şu anda bizim bölgemizde oluyor" yazıyor. Arka plandaki kıyafetler ve tabelalar başka bir mevsimden ve altındaki bir yorum görüntünün dört yıllık olduğunu söylüyor.

Bilerek sıkıcı. Bu gönderiler gerçek afet görüntüsü taşımaz ve gerçek hiçbir yeri adlandırmaz. Sarsıcı görüntüler bu etkinliği daha iyi çalıştırmaz. Daha kötü çalıştırır.

Biri size bir kelimeyi silah gibi kullandığında

Bilmeye değer kelimeler

Bunlar bu kitapta insanların en çok takıldığı kelimeler; buna, emin olmadıklarını itiraf etmek yerine başını sallayan yetişkinler de dahil. Sormaya hakkınız var.

El kitabını başka bir dile çeviriyorsanız, önce bunları çözün. Geri kalan her şey bunları doğru yapmaktan çıkar.

KELİME	BURADA NE ANLAMA GELİYOR
Hava durumu	Gökyüzünün saatler ya da günler içinde yaptığı şey.
İklim	Bir yerde havanın uzun yıllar boyunca oluşturduğu örüntü.
Çevre	Etrafınızdaki her şey: hava, su, toprak, bitkiler, hayvanlar, binalar. İklinden daha geniştir.
Sera gazları	Isıyı atmosferde tutan gazlar. Karbondioksit ve metan bunlardan ikisi.
Karbon ayak izi	Bir kişinin, bir okulun ya da bir ülkenin yaptıkları yüzünden kabaca ne kadar sera gazı salındığı.
Humus	Kompostun dönüştüğü koyu, ufalanan toprak. Toprağın su ve bitki besini tutmasına yardım eder.
Dayanıklılık	Bir şoku alıp toparlanabilmek. Dayanıklı bir okul fırtınadan sonra da kullanılabilir kalır.
Uyum	Bir tehlikenin daha az zarar vermesi için şeyleri değiştirmek. Gölge, giderler ve su noktaları uyumdur.
Azaltım	Isınmanın daha küçük olması için sera gazı kirliliğini kesmek.
Atıf	İklim değişikliğinin belirli bir olaya ne kadar katkıda bulunduğunu bulan bilimsel çalışma.
Yerinden edilme	Evini terk etmek zorunda kalmak. Birkaç gün ya da yıllar sürebilir.
Kırılğan	Zarar görme olasılığı daha yüksek; genellikle kişiyle ilgili bir şey yüzünden değil, koşullar yüzünden.
Su stresi	İnsanların suya ihtiyaç duyduğu her şeye yetecek su olmaması.
Pozitif Barış	Barışı kuran ve koruyan tutumlar, kurumlar ve yapılar; yalnızca çatışmanın yokluğu değil.

Bu kitabı mı çeviriyorsunuz? Basit, tanıdık kelimeler, birebir teknik kelimelerden iyidir. Önemli terimleri çeviriyi geniş çapta kullanmadan önce birkaç çocukla test edin.

Bu kitabın arkasındaki kütüphane

Bu kitaptaki her bilgi gerçek bir yerden geliyor ve gidip kontrol etmeye davetlisiniz. Bu bir meydan okuma değil; güvenilmeye değer bir kitabı tahmin yürüten bir kitaptan böyle ayırırsınız.

Aşağıdaki kaynaklar ve yaklaşık üç yüz tanesi daha, proje web sitesinde ülkeye, temaya ve duruma göre sıralanmış, aranabilir bir kütüphanede duruyor. Bunların yaklaşık 111'i hakemli çalışma, 99'u adı belirtilmiş kuruluşların raporları. Ülkeniz oradaysa, onun hakkında ne varsa birkaç tıklamada bulabilirsiniz.

ORADA NE YAPABİLİRSİNİZ

- Önce kendi ülkenize, sonra sıcak, sel, su ya da havaya göre filtreleyin.
- Kütüphanenin hiçbir şey bulamadığı ülke ve durum eşleşmelerini gösteren Boşluklar sayfasını okuyun.
- Bir kaynak önerin ya da oturumunuzun nasıl geçtiğini ekibe bildirin.

BİR KAYNAK NASIL GİRİYOR

- Çocuklar ve iklimle ilgili olması.
- Adı belirtilmiş bir yayıncısı olması.
- Ücret ödemededen okunabilir olması.
- 2019 veya sonrasında yayımlanmış olması.

Bu el kitabında kullanılan kaynaklar

- UNICEF (2026). Children's Climate Risk Report 2026. data.unicef.org/resources/childrens-climate-risk-report-2026
- Pandey, K. (2026). Born into climate risk: nearly every child in India now faces overlapping hazards, warns UNICEF. Down To Earth.
- UNICEF (2021). Running Dry: the impact of water scarcity on children in the Middle East and North Africa. unicef.org/mena/reports/running-dry-impact-water-scarcity-children
- Jha, K., Prakash, M., Ghorpade, A. R., Kumar, E., & Behera, M. D. (2024). Study on young children and climate change. ICLEI South Asia.
- Pandey, K., & Sengupta, R. (2024). Climate India 2024: an assessment of extreme weather events, January to September. Centre for Science and Environment.
- Thalib, L., & Al-Taiar, A. (2012). Dust storms and the risk of asthma admissions to hospitals in Kuwait. Science of the Total Environment, 433, 347 to 351.
- Gaston, E. (2025). Youth in climate, peace and security, and environmental peacebuilding. Cohort 4 of the 2025 Peacebuilding Fund Thematic Review. UNU Centre for Policy Research.
- Institute for Economics & Peace (2022). Positive Peace Report 2022. visionofhumanity.org
- Save the Children (2024). Participatory action research: climate and youth. resourcecentre.savethechildren.net/pdf/PAR-Climate-and-youth_2024.pdf
- UNICEF Supply Division (n.d.). Building climate and disaster resilient schools. unicef.org/supply/building-climate-and-disaster-resilient-schools
- United Nations (2015). 2030 Agenda for Sustainable Development. sdgs.un.org/2030agenda
- Raghuvanshi, A. (2026, 9 Eylül). Disaster reaches children through their screens. This must stop. The Kathmandu Post.
- Proje kaynağı: Ghosh, A. (2026). Climate, Children and Peace: understanding climate change through a child-centred peacebuilding lens, India and MENA.